

پژوهشگاه مدیریت اطلاعات و مدارک اسلامی

مقدمه

پژوهشگاه مدیریت اطلاعات و مدارک اسلامی، حاصل بیش از بیست و پنج سال تجربه‌ی، تحقیق، مطالعه و پیاده سازی اطلاع رسانی دینی و مدیریت اطلاعات اسلامی در بستر فن آوری های نوین اطلاعاتی از زمان تاسیس واحد اصطلاح‌نامه در سال ۱۳۷۱ و سپس ادغام معاونت اطلاع رسانی و واحد اصطلاح‌نامه علوم اسلامی در سال ۱۳۸۴ بوده که در نهایت ۲۸ آبان سال ۱۳۹۵ با ابلاغ ریاست محترم هیات امنای دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم رسمیت یافت. این پژوهشگاه در قالب سه گروه پژوهشی "تدوین سازمان‌های دانش" و "سازمان‌دهی اطلاعات و مدارک" و "اشاعه اطلاعات و دانش" در زمینه مدیریت و سازماندهی اطلاعات و منابع اسلامی و طبقه‌بندی بر مبنای استانداردهای علمی و پیشرفته روز، فعالیت های خود را تعریف می‌کند.

اهداف

۱. تحلیل موضوعات و تعیین نوع ارتباط آنها با همدیگر در پیکره معرفتی علوم اسلامی.
۲. ایجاد خط مشی واحد در زمینه سازمان‌دهی اطلاعات اسلامی و مدیریت اطلاعات در مراکز اطلاع رسانی اسلامی.
۳. بومی‌سازی سیستم‌های اطلاعاتی مطابق با ویژگی‌های علوم اسلامی و حوزه‌های مرتبط.
۴. حمایت از پژوهش و توسعه با فراهم آوری امکان شناسایی و گزینش اطلاعات مفید مورد نیاز حوزه علوم اسلامی.
۵. کمک به تحول در امر پژوهش، با نگاه هستی‌شناسانه به هرم علوم اسلامی و کشف جغرافیای موضوعات آن.

الف: برنامه های بلند مدت

۱. بررسی تنگناهای اصطلاح‌نامه نگاری با رویکرد به هستی‌شناسی علوم اسلامی
۲. پژوهش در حوزه علم سنجی و نقش اصطلاح‌نامه های علوم اسلامی در این عرصه
۳. پژوهش در راستای تولید و تکمیل اصطلاح‌نامه‌های علوم اسلامی
۴. پژوهش در راستای تولید و تکمیل فرهنگ‌نامه‌های علوم اسلامی
۵. پژوهش در راستای تولید و تکمیل نمایه‌های منابع علوم اسلامی
۶. پژوهش در راستای پیاده سازی هوش مصنوعی و داده کاوی در علوم اسلامی
۷. به کارگیری فناوری اطلاعات در طراحی و مدیریت سامانه‌های پژوهشی

ب: برنامه های کوتاه مدت

۱. پژوهش در راستای تکمیل اصطلاح نامه‌های تعلیم و تربیت اسلامی، هنر اسلامی، عرفان اسلامی و ...
۲. پژوهش در راستای تکمیل فرهنگ نامه های فلسفه اسلامی و کلام اسلامی
۳. پژوهش در مباحث نظری هستی شناسی و طرح تدوین هستی شناسی علوم اسلامی (فاز اول)
۴. پژوهش به منظور تکمیل نمایه‌های اخلاق اسلامی، کلام اسلامی و معارف مهدوی
۵. پشتیبانی، توسعه، برقراری امنیت و بهینه‌سازی پایگاه مدیریت اطلاعات علوم اسلامی
۶. تحلیل، مستندسازی و طراحی پایگاه جدید مدیریت اطلاعات علوم اسلامی بر پایه مفاهیم سرویس‌گرایی
۷. پژوهش در روش‌های نمایه‌سازی ساده، درون بافتی و برون بافتی، و میزان سازگاری هر یک با علوم مختلف اسلامی
۸. پژوهش در کاستی های نمایه سازی رایج پایان کتاب و میزان سازگاری آن با اصطلاح‌نامه

رویکرد پژوهشکده

مأموریت پژوهشکده مدیریت اطلاعات و مدارک اسلامی، سازماندهی اطلاعات و مدیریت دانش تولید شده در پژوهشگاه و دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم - شامل ذخیره، بازیابی و اشاعه- در راستای توانمند سازی علوم اسلامی، و دسترسی دقیق و سریع به اطلاعات در این حوزه است.

گروه‌های پژوهشی

۱. گروه تدوین سازمان‌های دانش
۲. گروه سازمان‌دهی اطلاعات و مدارک
۳. گروه اشاعه اطلاعات و دانش

منابع انسانی

- تعداد هیات علمی تمام‌وقت: ۷ نفر
- تعداد هیات علمی پاره‌وقت: ۰ نفر
- پژوهشگران تمام‌وقت: ۴ نفر محقق رسمی
- همکار پژوهشی پروژه‌ای: ۲۵ نفر

طرح‌های پژوهشی

◀ مجموع طرح‌های پژوهشی

- منتشر شده (مکتوب و الکترونیکی): ۱۰ مورد
- در دست انجام: ۴۵ مورد

◀ دانش‌نامه‌ها

منتشر شده: پایگاه ویکی علوم اسلامی

- اصول فقه حدود شش هزار اصطلاح (۱۳۸۹)،
- فقه حدود پنجاه هزار اصطلاح (۱۳۸۹)،
- علوم قرآنی حدود ده هزار اصطلاح (۱۳۸۹)،
- ویکی اعلام حدود چهل هزار نام اشخاص و مشاهیر (۱۳۸۹)،
- ویکی مطهر: با بیش از ده هزار کلید واژه در موضوع نمایه ۵۹ اثر (۱۳۹۰).

◀ اصطلاح نامه‌ها

- منتشر شده: ۱۳ مورد
 - اصطلاح نامه علوم قرآنی ۱۳۷۶،
 - اصطلاح نامه فلسفه اسلامی (۲ جلد) ۱۳۷۶،
 - اصطلاح نامه منطق ۱۳۸۱،
 - اصطلاح نامه کلام اسلامی (۲ جلد) ۱۳۸۲،
 - اصطلاح نامه اصول فقه ۱۳۷۸،
 - اصطلاح نامه اخلاق اسلامی ۱۳۸۶،
 - اصطلاح نامه علوم حدیث ۱۳۹۰،
 - اصطلاح نامه معارف مهدوی ۱۳۹۳،
 - اصطلاح نامه اصلاح الگوی مصرف ۱۳۸۹،
 - درآمدی بر مبانی اصطلاح نامه علوم اسلامی ۱۳۷۵،
 - منهج تدوین معجم مصطلحات العلوم الاسلامیه ۱۳۸۶،
 - مجموعه مقالات همایش اصطلاح نامه و کاربرد آن در محیط الکترونیکی ۱۳۹۱،
 - اصطلاح نامه فقه (۸ جلد) ۱۳۹۷ .
- در دست انتشار و انجام: ۱۰ مورد
 - اصطلاح نامه راویان حدیث،
 - اصطلاح نامه کلام جدید (مسائل جدید کلامی)،
 - اصطلاح نامه حقوق جزای اختصاصی،
 - اصطلاح نامه حقوق جزای عمومی،
 - اصطلاح نامه ادیان،
 - اصطلاح نامه علوم قرآنی (ویرایش دوم)،
 - اصطلاح نامه عرفان اسلامی،
 - اصطلاح نامه تعلیم و تربیت اسلامی،
 - اصطلاح نامه هنر اسلامی،
 - اصطلاح نامه تاریخ و سیره.

◀ فرهنگ‌نامه‌ها

- منتشر شده: ۲ مورد
 - فرهنگ‌نامه اصول فقه ۱۳۸۹،
 - فرهنگ‌نامه علوم قرآنی ۱۳۹۴.
- در دست انجام: ۳ مورد
 - فرهنگ‌نامه کلام اسلامی،
 - فرهنگ‌نامه منطق،
 - فرهنگ‌نامه فلسفه اسلامی.

◀ نمایه سازی موضوعی

- انجام گرفته: ۲۰ موضوع

الف: نمایه های موضوعی ترکیبی منابع اسلامی

۱. نمایه سازی موضوعی ترکیبی رشته های تخصصی علوم اسلامی

(۱) نمایه سازی منابع اصول فقه

(۲) نمایه سازی منابع علوم قرآنی

(۳) نمایه سازی منابع کلام اسلامی

(۴) نمایه سازی منابع کلام جدید

(۵) نمایه سازی منابع اخلاق اسلامی

(۶) نمایه سازی منابع معارف مهدوی

۲. نمایه موضوعی مجموعه آثاری

۳. نمایه موضوعی پایان کتاب منشورات پژوهشگاه: از سال ۱۳۹۵ تا کنون بیش از

۱۳۰ مورد از کتب نشر پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی انجام شده و همچنان ادامه دارد.

ب: نمایه اجمالی موضوعی منابع اسلامی

○ علوم قرآن: ۵۰۰ جلد،

○ اصول فقه: ۲۴۸ جلد،

○ کلام اسلامی: ۱۲۰۰ جلد،

○ اخلاق اسلامی: ۳۰۰ جلد،

○ فقه: ۱۲۰۰ جلد،

○ علوم حدیث: ۳۲ جلد

○ فلسفه: ۲۹ جلد، با بیش از ۲۰۰۰۰ نمایه.

ج: نمایه موضوعی پایان نامه های اسلامی و حوزوی

تعداد ۹۵۰۰ پایان نامه دانشگاهی و تعداد ۶۰۰۰ پایان نامه حوزوی نمایه موضوعی شده اند.

- در دست انجام (۴ مورد)

۱- بانک اطلاعات و اسناد فقه هنر

۲- بانک اطلاعات سبک زندگی

۳- بانک اطلاعات طلاق

۴- بانک اطلاعات آثار مکتوب مرتبط با صداقت

◀ کلان‌پروژه‌ها

- منتشر شده: ۳ مورد
 - اصطلاحنامه های علوم اسلامی
 - فرهنگنامه های علوم اسلامی
 - نمایه سازی منابع علوم اسلامی
- در دست انجام: ۳ مورد
 - بروزرسانی و تدوین اصطلاحنامه های علوم اسلامی
 - ادامه تدوین فرهنگنامه های علوم اسلامی
 - ادامه نمایه سازی منابع علوم اسلامی

ترجمه کتب

- منتشر شده: ۱ عنوان، منهج تدوین معجم مصطلحات العلوم الاسلامیه ۱۳۸۶
- در دست انجام: مجموعه اصطلاح‌نامه های علوم اسلامی

کتابخانه

کتابخانه دیجیتالی، به آدرس <http://dl.isca.ac.ir> تا کنون بیش از ۱۳۰ هزار رکورد منابع الکترونیکی اعم از کتب، مقالات و پایان نامه براساس فهرست نویسی توصیفی و تحلیلی – موضوعی ساماندهی شده است.

نشر الکترونیک

۴ مورد در سامانه نشر دیجیتال پژوهشگاه (پژوهان)

(۱) فرهنگ موضوعات و چکیده آثار شهید مطهری

(۲) فرهنگ‌نامه علوم قرآنی

(۳) فرهنگ‌نامه اصول فقه

(۴) اصطلاح‌نامه اصلاح الگوی مصرف

نشریات

- دو فصلنامه الکترونیکی مدیریت دانش اسلامی
- تاکنون ۱ پیش شماره و ۱ شماره منتشر و شماره جدید در حال انجام است.

پایگاه‌های وب و محصولات نرم‌افزاری

• پایگاه‌های اطلاع‌رسانی

❖ پژوهشکده مدیریت اطلاعات و مدارک اسلامی <http://islamicdoc.isca.ac.ir/Portal/Home>

• پایگاه‌های پژوهشی

❖ پایگاه مدیریت اطلاعات علوم اسلامی <https://thesaurus.isca.ac.ir>

❖ پایگاه آیه یاب و روایت یاب <http://vf.isca.ac.ir>

❖ پایگاه کتابخانه دیجیتال <http://dl.isca.ac.ir/faces/home.jspx>

❖ ویکی علوم اسلامی <http://wiki.isca.ac.ir/wiki/index.php>

❖ پایگاه تخصصی بازنمایی آثار امام موسی صدر <http://imamoussasadr.ir>

❖ سامانه مدیریت دانش <http://kms.isca.ac.ir>

• اپلیکیشن‌های همراه

نرم افزار کتابشناسی در حوزه کتابخانه ها ویژه تلفن همراه، ارائه دانشنامه اصول فقه از طریق افزونه بابلون

• محصولات نرم‌افزاری

مطهر، خطیب، پایگاه تخصصی اصول فقه، پایگاه تخصصی علوم قرآنی، التمهید، نرم افزار ورود اطلاعات، نشر دیجیتال آثار مکتوب دفتر تبلیغات اسلامی و پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی در کتابخانه دیجیتال دفتر.

گرسی‌ها و نشست‌های علمی

حدود یکصد و پنجاه (۱۵۰) کارگاه آموزشی و نشست علمی از سال ۱۳۷۱ تا کنون

همایش‌ها

همایش ملی اصطلاح نامه و کاربردهای آن در محیط الکترونیکی ۱۳۸۶

تفاهم‌نامه‌ها

تفاهم‌نامه‌های ملی: ۳۴ تفاهم‌نامه

تفاهم‌نامه‌های بین‌المللی: ۲ تفاهم‌نامه: (کتابخانه آستان مقدس حضرت امام حسین علیه السلام، عراق؛

معهد المعارف الحکمیة، لبنان)

افتخارات و جوایز (به ترتیب اهمیت مرجع اهدا کننده و ذکر تاریخ ، عنوان، رتبه)

جشنواره بین‌المللی فارابی:

انتخاب عضو هیئت علمی پژوهشکده به عنوان برگزیده اول بخش جوان سومین جشنواره بین‌المللی فارابی (۱۳۸۸)

یونسکو:

تقدیرنامه یونسکو برای اصطلاحنامه علوم اسلامی تولیدی پژوهشکده - ۱۳۷۹

اصطلاحنامه های تولیدی پژوهشکده، بهترین اصطلاحنامه از سوی نمایندگی یونسکو در ایران - ۱۳۸۷

دیگر افتخارات:

تعداد ۴ اثر در جشنواره‌های مختلف از جمله کتاب سال حوزه، سیزدهمین دوره جایزه کتاب فصل، کنفرانس ملی مدیریت منابع اطلاعاتی وب، ششمین جشنواره وب ایران، دومین همایش ملی ارتقای کیفیت محصولات و فعالیت های فرهنگی کشور، انتخاب پایگاه مدیریت اطلاعات علوم اسلامی به عنوان فناوری برتر در سیزدهمین نمایشگاه پژوهش، فناوری و فن بازار (دی ۹۷).

شناسنامه

عنوان : بروشور پژوهشکده مدیریت اطلاعات و مدارک اسلامی وابسته به پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی

• نشانی پژوهشگاه: قم، چهارراه شهدا، ابتدای خیابان معلم، پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی (وابسته به دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم)

• تلفن گویا : ۰۲۵-۳۱۱۵۰

• دورنگار: ۰۲۵-۳۱۱۵۱۳۳۶

• پست الکترونیکی: islamicdoc@isca.ac.ir

• وب سایت: www.islamicdoc.isca.ac.ir

• صندوق پستی: ۳۷۱۸۵/۳۶۸۸

• نوبت چاپ: اول

• شمارگان: ۵۰۰ نسخه

• شناسه: ۹۸۱۷۰۱